

PROGRAMÉRTÉKELÉS A SZOCIÁLIS MUNKÁBAN

2021. október 21-én zajlott a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Tudományos Bizottsága Szociális Munka Albizottságának Nemzetközi Konferenciája. A rendezvény házigazdája a Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kara Társadalmi Kapcsolatok Intézetének Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszéke volt. A konferencia online formában zajlott, nem csupán azért, mert az európai járványhelyzet ma nehezen kiszámítható, hanem azért is, mert így az előadók és a résztvevők sokkal szélesebb körét tudtuk megszólítani.

A rendezvény fő témájaként a szociális-munka-kutatások talán legfontosabb területét, a programértékelést választottuk. A két-nyelvű konferencia fő előadója Prof. Roger Ellis, a University of Ulster és a University of Chester professor emeritusa volt. Előadása, *The life history of a programme evaluation* bemutatta, miképpen épül fel egy programértékelés a kezdetektől egészen az adott társadalmi innovációt érintő szakmai javaslatok megfogalmazásáig.

Az első magyar nyelvű szekció a *Közösségi alapú résztvevő értékelő kutatás* címet viselte, amelynek több előadója – a szekciót vezető Nyers Szilvia, valamint a többi előadó, Boros Julianna, Ragadics Tamás, Bucher Eszter és Csikai Adél – a szociálökológia, a társadalmi szolidaritás és a leszakadó térségek vidéki közösségei életmódjának, problémáinak fontos kérdéseit tárgyalták. Két előadás a szociális problémákhoz kapcsolódó és azok érdemi megoldását akadályozó morális pánik jelenségvilágával foglalkozott. Meleg Sándor és Szöllősi Gábor konkrét gyakorlati példákon keresztül mutatták be e jelenség elemi hatását a szociális kérdésekre.

Ezt követően az MTA Szociális Munka Albizottságának fóruma zajlott, Budai István (Széchenyi István Egyetem) és Szoboszlai Katalin (Debreceni Egyetem) vezetésével – számos hazai képzőhelyen, a Debreceni Egyetemen,

Mottó:

- ha a szociális munkás involválódik, könnyen torzulhat a mérés;
- ha nem involválódik, akkor torzulhat a szociális munka

Szöllősi Gábor *Túl a morális pánikon: Az értékelés szerepe a társadalmi problémák definiálásában* című prezentációjának zárómottója

az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a Miskolci Egyetemen, a Szegedi Tudományegyetemen, a Semmelweis Egyetemen és a Wesley János Lelkészképző Főiskolán, a Szent István Egyetemen, és a házigazda Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán oktató kollégák részvételével. A szociális munka interdiszciplináris és alkalmazott terület, és bár professzionalizációja az oktatás területein csaknem teljes, mind az alap- mind pedig a mesterképzésben számos specializációval, szakirányú továbbképzésekkel. A harmadik szint, az önálló doktori program hiánya azonban behatárolja a kutatási lehetőségeket, és a tudományos életben való előrehaladást. Ahogyan a fórum vezetői érveltek, a szakterületet a praxis, a képzés és a kutatómunka jobb integrációja jelentősen megerősíthetné.

Az angol nyelvű szekció *Dialogical evaluation* címmel, Mgr. Jindřich Vobořil cseh addiktológiai szakpolitikai szakértő közreműködésével zajlott. A szekció nyitó előadásában (*The policy must be based on evidence today*) a szakember a bizonyítékokon alapuló szakpolitikák fontosságáról beszélt. B. Erdős Márta előadása a kockázatviselők eltérő prioritásai-ból fakadó konfliktusok feloldásának lehetőségeivel foglalkozott. Madácsy József és Jávor Rebeka a szenvedélybetegekkel közvetlenül találkozó házi- és gyermekorvosok addiktológiai ismereteit és gyakorlatait mutatták be a két csoport összehasonlító statisztikai elemzésével – a téma azért is nagyon jelentős, mert a megelőzésben, a kezelésbe vétel elősegítésében, sőt a rehabilitációban ennek a szintnek komoly jelentősége van. Joseph Aigholosimon Famous

nigériai előadónk egy megrendítő, és saját hazájában az egyik legfontosabb szociális problémát jelentő témát, a gyermekek és fiatalok hajléktalanságának kérdéseit vizsgálta. Kelemen Gábor nagy érdeklődést kiváltó előadása a szakmai identitás alakulásának elméleti vetületeit vizsgálta. Ehhez a témához csatlakozott egy kanadai kolléga, Elaine Hogard, aki az identitásstruktúra analízis módszeréről és az értékelés terén történő izgalmas, újszerű alkalmazásáról tartotta meg előadását.

A záró előadások ismét magyar nyelven zajlottak, a szekció az *Értékelés a klinikai szociális munkában és tanácsadásban* címet viselte, vezetője Jávor Rebeka volt. Az első előadás, Sárcevy-Hajdú Bea és Varga Dániel munkája egy különleges drogprevenciók módszer, a Köztes terek fontosabb eredményeit és folyamatait mutatta be. A Köztes terek egy szokatlan kiállítás, ahol a résztvevők a kiállítás megtekintése alatt és után szakember vezetésével beszélgethetnek a látottakról. A rendezvénynek jelenleg a Pécsi Tudományegyetem ad teret. Ezt követően Madácsy József és Jávor Rebeka a pécsi felnőtt- és gyermekházi orvosok addiktológiai ismereteinek és gyakorlatainak korcsoportok szerinti összehasonlító értékelésének eredményeit mutatta be. Mucsi Georgina egy gyászcsoporthoz tartozó résztvevői értékelésének eredményeiről beszélt. Bullyáki Tünde, az ELTE oktatója a pszichiátriai betegek felépülését kutatja, előadásában ezúttal egy kvalitatív értékelés fontosabb eredményeit tárgyalta. A szegedi Monostori Dóra, Dombi Edina és Lampek Kinga szekciót záró előadása a preformatív értékelés iskolapéldáját jelentette. A koraszülött gyermekeket nevelő családok problémáira összpontosító előadásból kiderült, hogy miképpen tudja a preformatív értékelés a szolgáltatások megalapozását igazán értő módon segíteni.

Ezt a konferenciát – elérhető pályázati források híján – az előadók lelkesedésére és tanszékünk néhány tagjának elkötelezett munkájára alapozva tudtuk megszervezni. Valószínűleg ennek az elköteleződésnek köszönhető az intenzív bevonódás, a csaknem tíz órán át tartó szakmai dialógus, az értékelés megannyi vetületének, kérdésének felvonultatása. S alighanem ez az oka annak is,

hogy a résztvevők közül többen máris a folytatásra koncentrálnak, új támakkal, ötletekkel, kapcsolódási pontokkal.

Köszönet illeti Jávor Rebekát és Madácsy Józsefet a tudományos program formába öntéséért, az előadókkal való kapcsolattartásért, és a rendezvény igényes lebonyolításáért. Mihaldinecz Csaba mesteroktatónak köszönhetjük az angol nyelvű szekció elnöke, Jindřich Vobořil meghívását. Több külföldi és hazai előadónk a Szociális Innovációs Értékelő Kutatóközpont, a Social and Health Evaluation Unit International hazai partnere nemzetközi szakmai kapcsolathálózatának tagja.

Köszönettel tartozunk továbbá Fehér Lilla ügyvivő szakértőnek, valamint Bózsa-Rappai Erikának és Komáromi Csabának a kommunikációs- és marketingfeladatokban nyújtott segítségéért.

A konferencia szünetében köszöntünk el attól a két oktatótól, akinek meghatározó szerepe volt tanszékünk életében, fejlődésében. Kelemen Gábor egyetemi tanár 1999 óta dolgozott velünk, széles körű nemzetközi kapcsolatrendszerére támaszkodva számos kutatás vezetőjeként, doktori iskolai tőzstagként segítette a fiatal oktatók munkáját. Szöllősi Gábor egyetemi docens 2006-ban csatlakozott tanszékünkhöz. Különösen az oktatásfejlesztés terén és a hazai szakmai kapcsolatok szervezésében vállalt fontos szerepet. Minőségorientált és stratégiai gondolkodásuknak köszönhetően olyan alapokat teremtettek meg tanszékünk számára, amelyekre a jövőben is bizvást építhetünk. Szakmai tapasztalataikra, támogatásukra természetesen a jövőben is számítunk.

B. Erdős Márta

Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszéke